

P.M.

från överläggning den 12 september 1947 angående övnings-, yrkes- och speciallärarnas organisationsförhållanden.

Närvarande:

Rut Ager, Svenska Skolkökslärarinnornas Förening
Yngve Anshelm, Teckningslärarnas Riksförbund
Valborg Flagge, Sveriges Slöjdlärarinneförening
Harry Lindblom, Samverkande Lärarförbunden
Bertha Lundberg, Svenska Yrkeslärarföreningen
David Nordlöf, Slöjd- och Yrkeslärarnas Riksförbund
Ernst Nylander, Svenska Dövstumläraresällskapet
Ingrid Tengroth, Svenska Sinnesslöskolornas Lärarförbund
Alvar Thorson, Svenska Gymnastiklärarsällskapet
Olof Schärman, Tjänstemännens Centralorganisation (TCO)

1. Hr Schärman hälsade de närvarande välkomna och vände sig därvid särskilt till representanterna för Teckningslärarnas Riksförbund och Musiklärarnas Riksförbund, vilka organisationer på senare tid beslutat söka inträde i TCO. Han erinrade om att tidigare överläggningar i denna fråga ägt rum våren 1947. De flesta av de TCO-organisationer, som vore representerade vid dagens överläggning hade beviljats inträde i TCO under förbehåll att föreningarna förklarade sig beredda att medverka till en rationalisering av lärarorganisationerna på detta område. TCO hade i detta syfte upptagit överläggningar med organisationerna. Vid de tidigare överläggningarna hade man från alla håll uttalat att ett starkt behov av samarbete fanns. Frågan gällde därför närmast i vilka former detta samarbetsbehov skulle tillgodoses. Vid den första överläggningen den 14 maj 1947 hade ett utkast till en gemensam enhetlig organisation framlagts. Detta urkast hade därefter blivit föremål för diskussion vid senare överläggningar.

Hr Schärman framhöll att bildandet av en enhetlig organisation för övnings-, yrkes- och speciallärare vore den bästa och mest rationella lösningen. Den nya organisationen skulle givetvis endast handhava lärarnas fackliga frågor. Yrkesfrågorna kunde liksom hittills bevakas av respektive organisation, som i så fall borde ombildas till en icke facklig organisation. Man kunde också tänka sig, att dessa icke fackliga organisationer finge ställningen såsom rådgivande organ till det nya förbundets styrelse och arbetsutskott. De olika berörda lärargrupperna hade ett stort behov av samarbete och betydelsefulla gemensamma intressen att tillvarata och en enhetlig organisation vore därför en naturlig konsekvens därav. Härigenom skulle man kunna bygga upp en organisatorisk apparat med ett kansli och heltidsanställda tjänstemän, som stöde till medlemmarnas tjänst vid förhandlingar m.m. De gemensamma lokala avdelningarna skulle även giva större möjligheter än som för närvarande funnes för ett fruktbringande och intensivt lokalt arbete. Den skisserade organisationens årliga utgiftsstat slutade på en summa av kr 122.000. Härvid hade räknats med c:a 4000 medlemmar. Om man valde en enhetlig årsavgift skulle denna behöva utgöra c:a 30 kr. De vid dagens sammanträde representerade organisationerna hade för närvarande följande årsavgifter:

1. Slöjd- och Yrkeslärarnas Riksförbund	25 - 30 kr
2. Slöjdlärarinneföreningen	10 "
3. Skolkökslärarinneföreningen	15 "
4. Gymnastiklärarsällskapet	15 "
5. Teckningslärarnas Riksförbund	20 "
6. Musiklärarnas Riksförbund	10 "
7. Sinnesslöskolornas Lärarförbund	15 "
8. Dövstumläraresällskapet	10 "
9. Svenska Yrkesskollärarföreningen	ingen allmän avgift

Det föreliggande utkastet till en enhetlig organisation vore icke att betrakta annat än som en skiss, som kunde justeras i de avseenden man fann lämpliga. En sådan fråga som exempelvis gemensam tidskrift kunde givetvis skjutas på framtiden. Även ändringar i den inre organisatoriska uppbyggnaden kunde diskuteras.

2. Hr Thorson framhöll, att han för sin del i princip ville ansluta sig till förslaget om en gemensam organisation för övnings-, yrkes- och speciallärare. Detta vore utan tvivel ett mål att sträva efter. Emellertid ansåg hr Thorson att de berörda läroorganisationerna ännu icke vore mogna för ett fullständigt samgående. Här spelade även avgiftsfrågan roll. Hr Thorson menade, att organisationerna i avvaktan på ett mera fullständigt samgående borde etablera samverkan i den form som Samverkande Lärarförbunden erbjöd. Man borde först taga detta "kortare steg" och härfter på nytt överväga ett förverkligande av den principiellt riktiga vägen nämligen bildandet av en enhetlig organisation för övnings-, yrkes- och speciallärarna.
3. Frk Ager ville ansluta sig till hr Thorsons uttalande. Beträffande det utarbetade utkastet till en enhetlig organisation så ville frk Ager ifrågasätta om en särskild distriktsorganisation verkligen vore nödvändig.
4. Hr Nylander anhöll att de närvarande skulle få information rörande de nyligen bildade Samverkande Lärarförbunden.
5. Hr Lindblom, ombudsman hos Samverkande Lärarförbunden, redogjorde för Samverkande Lärarförbundens uppgifter och verksamhet. Av redogörelsen framgick att Sveriges Överlärarförbund, Slöjd- och Yrkeslärarnas Riksförbund och Sveriges Slöjdlärarinneförening upprättat ett gemensamt kansli och anställt en gemensam ombudsman, som skötte organisationernas förhandlingsverksamhet m.m.
6. Hr Nordlöf framhöll, att Slöjd- och Yrkeslärarnas Riksförbund alltid varit och fortfarande vore positivt inställd till bildandet av en enhetlig organisation för landets övnings-, yrkes- och speciallärare. När de tidigare överläggningarna icke ledde till något resultat i det avseendet hade Slöjd- och Yrkeslärarnas Riksförbund ansett sig vara tvungen att provisoriskt ordna samarbetsfrågan på annat sätt. Detta hade nu skett genom Samverkande Lärarförbunden. Denna lösning vore givetvis icke idealisk, men Slöjd- och Yrkeslärarnas Riksförbund hade vid valet mellan att göra detta eller låta det förbli vid det gamla valt denna väg, som naturligtvis inte på något sätt syftade till att ersätta en enhetlig organisation utan endast var ett sätt att gemensamt söka tillgodose de mest trängande behoven. Arbetet på bildandet av en fullständigt enhetlig organisation inom TCO:s ram borde fortsätta men under tiden så vore ett fortsättande av samarbetet inom Samverkande Lärarförbunden och en utbyggnad av denna organisation att även omfatta de övriga läroorganisationerna önskvärd.
7. Hr Schärman framhöll, att den förda diskussionen visade att man i princip anslöt sig till det utkast om en enhetlig organisation som framlagts. Då andra lösningar av denna fråga tydligen innebure omvägar och ett uppskjutande i tiden av den lösning man ansåge principiellt riktig, så vore det skäl att allvarligt överväga om förutsättningar för att redan från början söka få till stånd en enhetlig organisation fanns.

I annat sammanhang hade man protesterat mot en lösning som innebar att de nuvarande organisationerna skulle försvinna. Utkastet till den enhetliga organisationen innebar emellertid i och för sig icke detta. Däremot förutsatte bildandet av en enhetlig organisation att fackliga frågor ensamt skulle skötas av denna organisation. De nuvarande organisationerna skulle alltså ombildas till yrkesorganisationer. Utkastet förutsatte, att de gamla organisationerna stode kvar för behandling av yrkesfrågor samt dessutom att organisationerna fingo en rådgivande ställning i sina speciella fackliga frågor gentemot den nya organisationens styrelse och arbetsutskott. Då utkastet gjorts upp hade även förutsatts, att de personer, som stode i ledningen för de nuvarande organisa-

tionerna skulle ha samma ställning i fortsättningen och att de även skulle vara ledamöter i det nya förbundets beslutande organ. Det åberopade skälet mot en enhetlig organisation syntes därför i realiteten ~~icke~~ ha mindre betydelse.

Ett skäl för att man tills vidare skulle uppskjuta bildandet av en enhetlig organisation kunde givetvis avgiftsfrågan utgöra. Även detta skäl borde emellertid granskas. De flesta av de berörda organisationerna hade för närvarande relativt låga avgifter (10-15 kr.) Slöjd- och Yrkeslärarnas Riksförbund hade högre avgifter (25-30 kr.). Den nya organisationen skulle innebära att avgifter för de flesta organisationerna finge höjas, och frågan gällde då närmast hur man bedömde möjligheterna att snabbt höja avgifterna. Av stor betydelse härvidlag vore på vilket sätt och med vilka argument höjningen motiverades inför medlemmarna. En avgiftshöjning kunde ofta genomföras utan återverkningar på medlemsbeståndet och sjönk medlemstalet så kunde man i allmänhet räkna med att nya medlemmar snart fyllde ut luckorna. När medlemmarna märkte organisationen mera målmedvetna och intensivare arbete för medlemmarna, när de insåg, att nu var det meningen att taga verkliga krafttag då reagerade man icke heller negativt för en höjning av avgifterna. Emellertid finge man här se till det faktiska läget och givetvis undersöka förutsättningarna för en höjning i varje särskild organisation.

8. Frk Åger meddelade, att Skolkökslärarinnornas Förening hade i viss mån tråkiga erfarenheter av medlemmarnas reaktion vid en avgiftsförhöjning. Fröken Åger kunde därför för sin del icke finna det möjligt att föreningen snabbt skulle kunna vidtaga de höjningar av avgiften, som vore erforderlig för att kunna ingå i den skisserade gemensamma organisationen.
9. Hr Thorson sade sig för sin del sikta till bra mycket högre avgift för Gymnastiklärarsällskapets del. Man hade 1946 höjt avgiften från 10 till 15 kr. och på den vägen med successiva avgiftshöjningar ämnade man gå vidare. Men det var i dagens läge icke heller för Gymnastiklärarsällskapet möjligt att gå hastigt fram och snabbt få till stånd en så stor avgiftsförhöjning, som erfordrades för bildandet av en enhetlig organisation.
10. Hr Nordlöf föreslog att de närvarande representanterna skulle uttala sin principiella anslutning till bildandet av en enhetlig organisation enligt det utkast, som tidigare framlagts, men att man ansåge frågan för tiden väckt närmast på grund av att organisationernas dåliga ekonomiska ställning icke medgiver en omedelbar lösning efter dessa linjer. De närvarande borde även uttala sig för frivilligt samarbete och samverkan, särskilt i de fackliga frågorna.
11. Sammanträdet beslöt enhälligt, att i enlighet med hr Nordlöfs förslag uttala sin principiella anslutning till det förslag om bildandet av en enhetlig organisation för övnings-, yrkes- och speciallärare, som framlagts vid sammanträdet den 14 mars 1947 men konstaterade samtidigt att frågan var för tidigt väckt närmast av den anledningen att de berörda organisationernas svaga ekonomi icke tilläte en omedelbar lösning i enlighet med förslagets innehåll.

Sammanträdet beslöt även uttala sig för frivilligt samarbete och samverkan, särskilt i de fackliga frågorna.
- Hr Schörman framhöll, att det ur TCO:s synpunkt givetvis var av intresse att de berörda organisationerna, om man uppsköt frågan om ett fullständigt samgående, snarast möjligt etablerade samarbete i andra former exempelvis genom en utbyggnad av Samverkande Lärarförbunden. Detta skulle utgöra ett värdefullt steg i rätt riktning.
12. Sammanträdet beslöt även att representanterna till respektive organisationers styrelse skulle rapportera resultatet av dagens överläggning samt anhålla att styrelserna snarast möjligt toge upp frågan om samarbete och samverkan lärargrupperna emellan till behandling.

13. Hr Schärman erinrade om att 1941 års lärarlönesakkunnigas förslag numera varit föremål för remissbehandling och att man inom finansdepartementet troligen ganska snart skulle taga upp frågan om löneregleringen för övningslärare till behandling. Bland remissvaren märktes särskilt skolöverstyrelsen, vars yttrande gått i en för övningslärarna positiv riktning. Med anledning härav ville hr Schärman ifrågasätta huruvida icke de olika övningslärarnas organisationer borde företaga en gemensam uppvaktning inför finansministern eller annan representant för finansdepartementet. Här vore utan tvivel en fråga där man hade stora gemensamma intressen att bevaka.

Samtliga närvarande representanter för övningslärarnas organisationer anslöt sig till hr Schärmans förslag.

14. De närvarande representanterna för övningslärarna beslöt att onsdagen den 17 september 1947 kl 19.00 sammanträffa på TCO:s lokaler för att närmare diskutera de frågor, som kunde vara aktuella vid den kommande uppvaktningen.